

Gospodarstvo.

Dražji sladkor. Češki pridelovalci sladkorne pese so zvišali ceno letošnji žetvi od 15 na 30 K za metrski stot. Seveda se bo vsled tega tudi sladkor znatno podražil. Lani je Čehoslovaška izvozila sladkorja 2 miliona 828 tisoč 990 metrskih stotov, letos bo imela čez 3 milijone metrskih stotov za izvoz.

Klej za mizarje. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je prejel nekaj mizarskega kleja. Obrtniki naj priglase svoje potrebščine najkasneje do dne 10. junija, da se bo moglo ozirati na njih priglase.

Cene krompirja je padla ponekod že na 1 K 50 v.

Cena pitanim svinjam so močno padle v Slavoniji. Pričakovati je, da bo tudi mast cenejša.

Naglo padanje cen koruzi in pšenici. V Banatu velja en kilogram pšenice 6 K, v Mitrovici pa celo samo 2 K 40 v. Med verižniki je zavladal velik strah, ker imajo še velike zaloge, ki so jih nakupili po dosti višjih cenah. Zatrjuje se, da imajo v Banatu tudi kmetje še dosti večje zaloge koruze in pšenice, kakor je potrebujejo do žetve.

Letošnja žetev obeta biti po celi Jugoslaviji tako obilna, kakor redko katera dosedaj. Posebno krasno kaže ozimna, le škoda, da se je zaradi neugodne jeseni premalo nasejalo. Zato pa so kmetovalci na jugu posejali posebno mnogo koruze, ki se vsled toplega in dovolj vlažnega vremena lepo razvija. Seveda lahko koruzi še škoduje suša ali neugodna jesen. Vsled prepovedanega izvoza in dobro obetajoče žetve je začela cena žitu, ki ga imajo večinoma le še špekulantje, naglo padati. Celó v Ljubljani se že dobi bela moka na debelo po 8 K. V Zagrebu se prodajajo žemlje po 60 v. Toda bati se je preobrata, ko bo začela delovati Ninčičeva zadruga. Ponekod v Slavoniji, Banatu i. dr. že agenti te zadruge nakupujejo žito po današnjih nizkih cenah, da zopet nakupijo žitnice za poznejši izvoz z inozemstvom. Udarjena pa bosta zopet kmet, ki prodaja po nizki ceni, kakor tudi porabnik, ki bo moral plačevati visoke cene. Ali se temu državnemu verižništvu res ne da odpomoči?

Kako določimo težo živi in zaklani živini? Za vsakega živinorejca je velike važnosti, da zna približno preceniti težo živine. To ni potrebno samo pri prodaji, temveč tudi pri prirejanju živine. Vedeti je treba, kako živina napreduje in potem se mora znati uravnati nadaljnje krmljenje. Kjer ni pripravnih tehtnic, tam si pomagamo najboljše z dr. Frohweinovo mero, s katero se dobi tudi navodilo s sliko živali. Pri merjenju mora stati živina ravno. Meri se prsni obseg in dolgost. Ako je število obsega enako številu dolgosti, je zraven centimetersko število, ki obenem znači število kilogramov. Ako števili nista enaki, pove navodilo, kako se teža popravi. Najbrže ima še kaj meril v zalogi „Slovenska kmetijska družba“, ki jih je prodajala pred vojno po 7 K 80 v slabše in po 11 K 40 v boljše. Danes so seveda dosti dražje. Za določevanje, koliko bo tehtala zaklana žival, je merodajno sledeče: teleta imajo mrtve teže približno: tolsta 65, srednjetoleta 60, mesnata 55, suha 50 in zelo suha 45 odstotkov, voli zelo tolsti 60, srednjetoletni 55, suhi 50 in zelo suhi 45 odstotkov, krave: zelo tolste 60, tolste 55, mesnate 50, suhe 45 in zelo suhe 40 odstotkov.

Licencovanje in premiranje bikov za ptujski sodni okraj. Dne 27. majnika t. l. se je vršilo v Ptuj na mestnem sejmišču za celi ptujski sodni okraj licencovanje in premiranje bikov-plemenjakov in mladih bikecev. Lepo vreme in visoke premije so dovedle do tega, da je bilo letos prignanih še enkrat toliko bikov kakor lansko leto, vendar še niso bili prignani vsi biki, kolikor jih je v ptujskem sodnem okraju in to radi tega vse, ker je oddaljenost nekaterih občin od mesta Ptuja prevelika, ker so nekatere živali zelo hude in jih ni mogoče dovesti, dalje pa tudi radi tega, ker redijo nekateri kmetovalci bike ne za plemo, ampak

za mesarje. Že prignano število bikov je razveseljivo. Živali so bile nekatere prav lepe, druge spet slabe in za plemo nesposobne. Za ptujski sodni okraj je seveda število bikov plemenjakov veliko premalo, nekatere občine sploh nimajo bikov. Pasma prevladuje najbolj pingavska, križana z drugimi pasmami, tako da v celém ptujskem okraju nimamo čisto krvnega bika enotne pasme. Druge pasme, ki se najdejo pri nas, so še marijedvorska, simendolska in muredolska, ki so križane s pingavsko pasmo. Ta slednja pasma je bila pred leti pri nas vpeljana ter se je precej razširila, vendar našim krajem v splošnem ne odgovarja v toliko, ker je manj mlečna. Povrniti se bomo morali k prejšnjim pri nas dobro stoječim pasmam in sicer bi to bile muredolska in marijedvorska. Deželna vlada za Slovenijo je letos v svrhu povzdiga živinoreje določila za vsak okraj precejšnjo vsoto, ki se naj porazdele kot deželne nagrade na bikorejce. Tudi je dala na razpolago vzgojevalne premije, to so premije onim bikorejcem, ki gojijo mlade bikece za plemo. Podeljevale so se premije za bike, ki se vpregajo za vožnjo. Tudi zasebniki so darovali nagrade za plemenske bike, tako da je bilo po cenilni komisiji določenih 40 premij za plemenske bike, 26 vzgojevalnih premij in 14 voznih premij, ki so se na dan licencovanja izplačale bikorejcem. Povrh so se plačali potni stroški, tako da ni bilo nobenega kmetovalca, ki je prignal živino k ogledovanju, da bi ne prejel darila in potnih stroškov ali vsaj slednjih. Najvišja premija je bila deželna po 400 K, dalje je bilo pet premij po 300 K, deset premij po 150 K, 14 premij po 100 K, 26 vzgojevalnih premij po 100 K, vozne premije po 50 K, potni stroški pa od 20 K do 40 K. Na ta način se je ustreglo kolikor mogoče vsem kmetovalcem-bikorejcem ter jih vspodbudilo k vzreji lepe plemenske živine. Skupno je bilo licencovanih 71 bikov, nesposobnih je bilo 10, bikecev je bilo prignanih 34, od katerih je bilo 8 nesposobnih. Nesposobni biki in bikeci se morajo kopiti, da plemena ne kvarijo. Skočnina se je določila na 10 K. Biki, ki nimajo licence, se ne smejo pripuščati ter bodo lastniki takih nelicencovanih bikov, ako jih pripuščajo bodisi proti skočnini ali ne, strogo kaznovani. Po končanem delu licencovalne komisije se je vršilo podučno predavanje potovalnega učitelja g. Zupanca, ki je v poljudnih vsem razumljivih besedah razložil kmetovalcem pomen licencovanja in premiranja ter dal navodila za vzrejo boljše, lepe in zdrave plemenske živine. Posebno jim je tudi priporočal, da vodijo matični zapisnik o svoji živini, osobito pri kravah glede kakovosti in množine mleka. Z izvršenim licencovanjem, premiranjem in podučnim predavanjem se je veliko storilo za boljšo bodočnost naše živinoreje, našemu kmetovalcu pa dal kažipot za pomnožitev njegovih dohodkov.

Dopisi.

Državna realna gimnazija v Ptuj. Šolsko leto 1920/21. Učenci za I. razred se naj prijavijo pri ravnateljstvu do 1. julija t. l., zadostuje pismena prijava. Predloži se krstni ali rojstni list in šolsko izpričevalo ali naznailo. Starost najmanj 10 let, dovršenih vsaj do konca tega leta. Sprejemni izpit se vrši dne 2. julija t. l. pismeno od 8. do 10. ure, ustno pa popoldne po potrebi. Zahteva se: Iz krščanskega nauka toliko znanja, kolikor se ga more pridobiti v štirih letih ljudske šole. Kdor ima v izpričevalu „dobro“ ali „prav dobro“, se lahko oprosti izpita. 2. Iz slovenščine spretnost v čitanju in pisanju, početni nauki iz oblikoslovja, poznavanje pravopisnih pravil, analiza prosto razširjenega stavka. 3. Iz računstva izvežbanost v štirih osnovnih računskih vrstah s celimi števili. Nemščina se ne zahteva.

Gimnazijsko podporno društvo. Ko se je pred dobrimi 50 leti ustanovila na Ptuj nižja gimnazija, se je ustanovilo kmalu tudi podporno društvo za revne dijake. Prva pra-

vila so bila slovenska in nemška. Kasneje pa, zlasti ko se je l. 1898 razširila gimnazija v višjo, se je z gimnazijo vred tudi podporno društvo ponemčilo. Ker je postala gimnazija sedaj slovenska, je treba preurediti pravila. To se hoče zgoditi na občnem zboru podpornega društva, ki se bo vršil 13. junija 1920 ob 10. uri v gimnazijski posvetovalnici. Ker se moramo zanimati za naše dijaštvo, se udeležimo tega občnega zbora!

Sijajen koncert. Dne 1. junija t. l. je priredil ravnatelj naše godbene šole g. Engerer koncert z bogatim in zanimivim sporedom. Bil je to za nas večer izvanrednih umetniških užitkov. Mi se to pot srčno zahvaljujemo vseni p. n. sotrudnikom in sotrudnicam na tej najlepši muzikalni prireditvi. Gospodu ravnatelju Engererju izražamo razven naše najgloblje zahvale za njegov neizmeren požrtvovalen trud še prav posebno naše priznanje. Strokovna kritika sledi.

Št. Jurij ob juž. žel. Dne 25. maja so pripeljali semkaj truplo pokojnega ravnatelja Henrika Schreiner-ja in ga položili k večnemu počitku na tukajšnjem pokopališču.

Sv. Belfenk pri Središču ob Dravi. Varnostne razmere življenja in blaga so tukaj tako pomanjkljive, da menda nikjer tako. Tatvine so po dnevu in po noči na dnevnem redu. Po noči hodijo okrog z vojaškimi puškami oboroženi tatovi, ter kradejo in vlomijo sedaj tu, sedaj tam. Nikdo ni varen! Tukajšnja žandarmerija, obstoječa samo iz dveh mož, ni v stanu, da bi izsledila le en slučaj. Pomnožitev žandarmerije nujno potrebna! Dalje ni znati, kako je mogoče, da imajo razni temni elementi še vojaške puške. Okrajno glavarstvo v Ptuj, oziroma vlada v Ljubljani se nujno prosi, da štiti poštene prebivalce in davkoplačevalce, ter v to svrhu takoj ukrene potrebne korake.

Samoumor. Dne 7. t. m. popoldan se je ustrelil 68 stari posestnik Filip Vrabl iz Zg. Pristave radi neozdravljene bolezni.

Stoperce. Dne 13. t. m. je izbruhnil v poslopju kočarja Janeza Narađa v Stopercih ogenj. Zgorelo je omenjeno poslopje, oprava, obleka in živež. Škoda znaša okrog 12000 K. Zavarovano je bilo za 4000 K. Vzrok požara še ni dognan. Sumi se pa, da je ogenj zanetila 6 letna hčerka Narađova, ki se je v taistem času sama doma nahajala.

Obrtniške vesti. Obče slovensko obrtno društvo v Celju je na svojem sestanku dne 27. majnika sklenilo prirediti izlet slovenskega obrtništva na Koroško 27. do 29. junija t. l. (nedelja, Vidov dan, Petrovo). Društvo je že razposlalo tozadevne okrožnice na obrtne organizacije, na katere se tem potom opozarja. Pozdravljamo to idejo našega vrlo pridno delujočega obrtništva. Ne dvomimo, da bo z obrtništvom poletelo na Koroško ob tej priliki jako mnogo narodnega občinstva vseh stanov. Podrobnosti se bodo od časa do časa v slovenskem časopisju objavljale.

Modra galica došla!

Ker se **peronospora** zopet kaže, priporoča se dobro škropiti.

GALICA SE DOBAVLJA V
Irgovini Anton Tiršek v Ptuj
v Luttenbergerjevi hiši.

Politične vesti.

Izjava sedanje vlade. Ko se je sestavila sedanja vlada, je njen predsednik dr. Milenko Vesnić prečital v prvi seji Narodnega

predstavnštva, ki se je vršila, izjavo (deklaracijo) kraljeve vlade. Iz nje posnemamo, da vodi vlado prvi in skoro edini cilj, izdelati za kraljestvo SHS osnovni zakon, njegovo ustavo, ki je potrebna za daljni razvoj. Poslanci, ki jih naj ljudstvo prosto izvoli, naj se potem posvete z vso skrbjo delu za državni prospeh. Med tem hoče zagotoviti urejeno gospodarstvo v državi, mir in red v notranjosti, pa tudi proti sosedom, ki bi skušali ogroziti našo državo.

Obletnica majniške deklaracije (izjave). Tega dne pred tremi leti (1917) so združeni jugoslovanski poslanci v dunajskem parlamentu podali to-le izjavo: „Podpisani poslanci, ki so združeni v Jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo na temelju narodnega načela in hrvatskega državnega prava, naj se vse zemlje monarhije, v katerih bivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo pod žezlom habsburško-lorenske dinastije v samostojno državno telo, ki bo prosto vsakega narodnega gospodstva tujcev in ki bo zgrajeno na demokratičnem temelju. Za uresničenje te zahteve enotnega naroda bodo zastavili vse svoje sile.“ Ta odločna izjava se je zdela avstrijski vladi, kakor tudi našim nasprotnikom nekaj nezaslišanega in nemogočega. Zakaj nemški in madžarski državniiki so se bili že tako uživali v misel, da smejo le Nemci in Madžari gospodovati, slovanški narodi pa le hlapčevati, da so bili slepi za najmanjšo enakopravnost, ki bi jo naj izkazali tlačnim narodom. Nasprotno pa je ta izjava pri Jugoslovanih, zlasti nas Slovencih, izzvala vihar navdušenja. V izjavi je bilo jasno izraženo, po čemer smo v tiho in skrivno koprnili, bila je nekaka uteha za prestane stoletne bolesi, za vse poniževanje in trpljenje, ki je v divji grozoti iznova zadelo nas vse v minoli vojski. Peklensko divjanje naših nasprotnikov na naših nedolžnih žrtvah je moralo takrat vsakega poštenega in pravičnega človeka prepričati, da tako ne more dalje, da mora tudi našemu narodu vziti vstajenje. Geslo našemu političnemu ravnanju je postala ona izjava. Ljudstvo se je je oprijelo širom naše domovine kot rešilne bilke in se izjavljalo ustno in pismeno zanjo. Narodovo navdušenje je bilo toliko, da ni vse nasprotovanje vlade in drugih nasprotnikov nič zaleglo. In res! Še prej, nego smo pričakovali, je prišlo do poloma v državi, do vstajenja našega naroda v lastni Jugoslaviji.

Odkritje nagrobnega spomenika dr. J. E. Kreku. V nedeljo, 30. maja ob obletnici majniške deklaracije, se je na slovesen način odkril na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani nagrobni spomenik duševnemu stvaritelju naše Jugoslavije. Slavnostni govornik, znani slovenski pisatelj župnik Finžgar, je v glavnih potezah očrtal pokojnikovo delovanje, njegovo življenje pa dr. Fr. Detela. Govorili so še zastopniki Hrvatov in Rusov, ter ljubljanski župan dr. Iv. Tavčar, ki je poudarjal vrline pokojnikove, pozivljajoč k spravljalivosti. Glasbena Matica je zapela nekaj žalostink. Odkritja so se udeležili predstavniki kulturnih društev in vojaških ter civilnih oblasti s številnim ljubljanskim občinstvom. Nagrobni spomenik predstavlja dva orjaka, ki sta žalujoče sklonjena nad grobom.

Laški arditi na Reki. Do sporazuma med Italijo in Jugoslavijo še vedno noče priti. Italijani napenjajo vse sile, da bi obdržali čim več naših krajev. V Rimu je bila te dni velika demonstracija proti vladi, češ da hoče popustiti v Jadranskem vprašanju. Prišlo je do krvavih spopadov med policijo in demonstranti. Med demonstranti je bilo tudi več Lahov iz Reke in Dalmacije. Italijanska vlada noče porabiti svoje moči, da bi napravila red. Zato se ne čudimo, da raste greben raznim arditom, ki uganjajo nasilno laško politiko na lastno pest. Tako se je zvedelo, da je sklenil zloglasni vodja italijanskih upornikov, D'Annunzio, da zavzame s svojimi četami Sušak in del hrvaškega Primorja. Naša nova vlada je v skupščini izjavila, da je storila vse korake proti tej lopovščini. Bojimo se le, da besede ne bodo dosti zalegle, laškim arditom je treba pokazati v dejanju, da se jih ne bojimo.

T. Masaryk izvoljen za predsednika čekoslovaške republike. Po končanih volitvah v državni zbor se je vršila volitev predsednika. Zbrali sta se obe zbornici. Oddanih je bilo 411 glasov, katerih je dobil T. Masaryk 284 glasov, s čimer je izvoljen za predsednika čekoslovaške republike. Nemci so oddali 61 glasov svojemu kandidatu. Hoteli so s tem demonstrirati proti Čehom, čeprav se Nemcem na Češkem sedaj stokrat boljše godi, nego se je Čehom pod avstrijsko nemško vlado.

Razno.

Povišanje pristojbin za društvene stvari. Odborova seja društva jugosl. novinarjev je sklenila povišati pristojbine za uvrstitev društvenih vesti v liste na ta način, da se računa za vsako besedo 20 vin., izvzemši one, ki imajo po eno ali dve črki. Delni zneski se zaokrožijo na 2 K navzgor. — Društva se opozarjajo, da stopi ta sklep z dnem 1. junija t. l. v veljavo in bodo premalo kolekovane obvestila brezpogojno izostala. Za kolke se lahko priloži tudi denar. To na znanje vsem društvom!

Odkup tobaka. Uprava državnih monopolov je končala odkup tobaka od pridelave vsega ozemlja. Odkupljenih je 8 milijonov kilogramov tobaka, od teh 5 milijonov samo v mejah bivšega kraljestva Srbije.

Ponarejene 5 dinarske (20 K) novčance. Dobili so se že zločinski ljudje, ki hočejo bogateti z lahkim delom na tuje stroške. Začeli so že ponarejati naše nove dinarske novčance. Tudi v Ptujju so jih že zanesli. Ponarejene so pa precej slabo, tisk je blede, glava nejasna in nimajo serijskih števil. Pazite nanje.

Brezdvomno je . . . V navadnem življenju veljajo v medsebojnem občevanju gotove forme, ki jih je vsakdo dolžan varovati. Kam pridemo, ko bi si začeli drug drugemu podtikati lažnivost, sebične namene, podtikati hinavščino in kar je še takih lepih lastnosti. Ali bi bilo medsebojno, osebno občevanje še mogoče? Ali se ne bi vsakdo zahvalil za tako lepo druščino? Kar velja za osebno občevanje kot splošno priznano načelo, to seveda ne velja po mnenju gotovih ljudi za politike, politične stranke in javno delovanje. Tako piše ljubljanski dnevnik „Slovenec“. Srčno si želimo, da bi se ravnali po teh naukih vsi — posebno pa pristaši SLS, ki tudi pri nas silno grešijo proti lepim naukom, ki jih daje njihov časopis.

Za 6 milijonov kron usnja je zaplenil centralni urad zoper verižnike te dni tovarnarju Karolu Pollaku v Trzinu. Med zapljenjenim blagom se nahajajo celo znatne količine predvojne usnje.

Nove poštné znamke. Pripravljajo se nove poštné znamke, ki bodo veljale za vso državo in imele sliko regenta Aleksandra.

Po poroki pobegnil od žene. V okraju Sinj v Dalmaciji se je pred kratkim poročil mlad parček. Takoj po poroki je nevestin oče izročil ženinu dogovorjeno vsoto denarja, kakor tudi nevestino doto. Ker je ženinu denar veliko bolj ngajal kakor pa nevesta, je pustil ženo na cedilu in pobegnil z njim. Policija ga je kmalu izsledila in zaprla. Žena ne mara sedaj ničesar slišati o njem in pravi, da bi poroka ne smela biti veljavna.

Nova očesna bolezen. Poljski listi poročajo, da se je na Poljskem pojavila nova očesna bolezen. Pozna se po tem, da eno oko nenadoma močno zardeči. Bolnik dobi kmalu jako močno vročico in izgubi polagoma tudi vid. Bolezen preide potem tudi na drugo oko. Obe očesi se močno gnojite. Po ognjenju pa se oči prično počasi zopet odpirati, boljšati in bolezen polagoma zopet izgine, ne da bi zapustila kake sledove.

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Ptujskem listu“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

Izgubilo

se je dne 1. t. m. od Stojne do sv. Marka eno bičalo iz žutega usnja z belimi, kosteniimi obročki. Kdor je našel, naj naznani proti dobri nagradi g. Milanu Blass, pri sv. Barbari v Halozah.

Naročba.

Komur smo dozdaj pošiljali list, pa si ga ne misli naročiti, prosimo, naj nam ga vrne, ker ga sicer smatramo za naročnika.

Kovaškega pomočnika in učenca

sprejme takoj Simon Gajser, kovaški mojster v Zabovcih niže Ptujja.

Urarski učenec

iz poštene rodbine, priden in soliden, kateri lahko stanuje v Ptujju in ki ima tudi oskrbo doma, se takoj sprejme pri g. Francu Reismanu, urarju v Ptujju.

NA PRODAJ

Moška salonska črna obleka šte. 48, eno dobro kolo (bicikelj), en par novih čevljev za moške 44, en par novih rjavih gamašev, ena čisto nova pletena nihalka (Hängematte), ena srebrna moška ura in ena nova cev za kolo (bicikelj). Vpraša se v Ptujju, Prešernova ulica šte. 19, I. nadstropje, levo.

KOLARSKO ORODJE

in suhi les za kolarja takoj proda Ludmila Rakuš, na posestvu g. Musek-a v Pobrežju pri Sv. Vidu niže Ptujja.

Dekla delavna in poštena se pod dobrimi pogoji takoj sprejme pri grajščini Ebenfeld pri Ptujju.

DEKLICA

16 mesecev stara, zdrava in krepka, se odda za svojo. Naslov pove uprava lista.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—, za ščurke 10 K; posebno močna vrsta K 20— posebno močna tinktura za stenice 10 K; uničevalec moljev 10 K; prašek proti ušem v obleki in perilu, proti ušem pri perutnini 6 in 10 K; prašek proti mrčesom 6 in 12 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini 6 in 10 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

PIROL

je iskušano ubranljivo sredstvo proti svinjskim boleznim. 1 steklenica stane 8 K. Dobi se pri Magdalenski lekarni v Mariboru.

Čitajte in razširjajte „Ptujski list.“